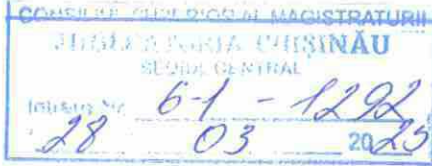

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul central)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 13
e-mail: jbotanica@justice.md; tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, Str. Alexandru Lăpușeanu 28**

Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază încheierea din data de 17 martie 2025, ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate ridicată la cererea avocatului Iosip Andrei în interesele creditorului Hioară Andrei, la examinarea cererii introductive și a cererilor de alăturare privind intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul „TERCONVIT” S.A.

Anexe:

1. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate;
2. Încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul central), din 17 martie 2025.

***Vicepreședinte interimar
al Judecătoriai Chișinău sediul (central)***

Arhip Alexandru

Executor: (Maria Gurduza-Negruța)

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 34 (3) din Legea insolvenței 249/2012

A - AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE**A. Autorul excepției de neconstituționalitate****A.1. Persoană fizică****1. Nume - HIORA****2. Prenume - ANDREI****5. Reprezentant – Av. Andrei IOSIP |**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

La data de 29 decembrie 2021, creditorul Hioară Andrei a formulat o cerere introductivă în fața instanței de judecată, solicitând intentarea procedurii de insolvabilitate împotriva debitorului „TERCONVIT” S.A., invocând incapacitatea acestuia de plată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 30 decembrie 2021, instanța a dispus admiterea spre examinare a cererii introductive formulate de creditorul Hioară Andrei, având ca obiect declararea stării de insolvabilitate a debitorului „TERCONVIT” S.A., cod fiscal 1002600032707, cu sediul în MD-2025, str. Vladimir Korolenko, nr. 59/2, ap. (of.) 47, mun. Chișinău, Republica Moldova.

Totodată, prin aceeași încheiere, instanța a dispus aplicarea măsurilor asigurătorii în conformitate cu Legea insolvabilității, în vederea conservării patrimoniului debitorului și prevenirii oricăror acte de dispoziție care ar putea afecta masa debitoare anterior intentării procedurii de insolvabilitate. În acest context, instanța a desemnat în calitate de administrator provizoriu pe Puiu Albert, titular al autorizației nr. 168 din 19 ianuarie 2015.

Pe parcursul procedurii judiciare, mai mulți creditori au formulat cereri de alăturare la procedura de insolvabilitate, iar în prezent instanța examinează atât cererea introductivă, cât și cererile de alăturare, context în care au survenit mai multe incidente procedurale.

C. OBIECTUL SESIZĂRII

Prin prezenta solicit verificarea corespunderii constituționalității a textului de lege:

- *„Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, instanța de insolvabilitate dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiectiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvabilității”* din art. 34 (3) Legea insolvabilității, considerând că acestea sunt contrare art. 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, după cum se va argumenta în cele ce urmează.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederile relevante ale Constituției:

Articolul 6. Separația și colaborarea puterilor în stat

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 7. Constituția, Legea Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 20. Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Prevederi relevante ale Legii insolvențității

Articolul 34. Hotărârea de intentare a procesului de insolvențitate

(3) Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvențitate, instanța de insolvențitate dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, **desemnează administratorul insolvențității** și instituie, după caz, comitetul creditorilor.

E. Argumentarea pretensei încălcării a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, Curtea verifică întrunirea condițiilor de admisibilitate atât din lectura încheierii instanței de judecată care a trimis sesizarea, cât și din excepția propriu-zisă, după cum urmează:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de una din părți sau de reprezentantul acesteia, sau este ridicată de instanța de judecată din oficiu;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea insolvențității, ține de competența Curții Constituționale.

Excepția poate fi ridicată de către una din părți, de reprezentantul acesteia sau de instanța de judecată din oficiu. Potrivit pct. 1 din dispozitivul Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, în sensul articolului 135 alineatul (1) literele a) și g) coroborat cu articolele 20, 115, 116 și 134 din Constituție, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de instanța de judecată din oficiu. Prin urmare, prezenta sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte la proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept.

Textele de lege contestate sunt direct aplicabile în soluționarea cauzei, deoarece acestea reglementează aspectele esențiale pe care instanța trebuie să le clarifice prin hotărârea de intentare a procesului de insolabilitate. În mod particular, normele contestate vizează stabilirea circumstanțelor relevante pentru inițierea procedurii și desemnarea administratorului insolabilității, o etapă crucială în procesul juridic.

În speță, constatarea aplicabilității acestor dispoziții este imperativă, mai ales în contextul în care instanța de insolabilitate a fost sesizată nu doar prin cererea introductivă formulată de creditorul Hiora Andrei, ci și printr-o serie de cereri de alăturare înaintate de alți creditori. Această multiplicare a intereselor procesuale evidențiază importanța unei analize riguroase a prevederilor contestate, întrucât acestea influențează direct desfășurarea procedurii și soluțiile ce urmează a fi adoptate.

Prin urmare, se impune o abordare atentă și fundamentată în ceea ce privește aplicarea normelor contestate, având în vedere impactul acestora asupra stabilirii cadrului juridic al procedurii de insolabilitate și asupra echilibrului drepturilor creditorilor implicați.

Identitatea de obiect este aplicabilă situațiilor în care obiectul sesizării este identic cu obiectul sesizărilor anterior depuse la Curte și nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții.

Această condiție presupune existența unei hotărâri anterioare având la bază același motiv, pentru care ar fi valabile aceleași argumente. De exemplu, în Decizia nr. 40 din 8 mai 2018, Curtea a constatat că aceleași prevederi legale au mai fost supuse controlului de constituționalitate în Hotărârea nr. 9 din 9 martie 2017. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a se solicita controlul de constituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. Curtea a observat că în sesizare se invocă și alte argumente, prin urmare, aceasta conține elemente noi.

Așadar, faptul că (i) există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau (ii) există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanței de judecată îi revine obligația de a verifica dacă prevederile contestate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, fiind necesar a fi evitate sesizările repetate, prin care prevederile criticate să mai facă obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare în alte excepții de neconstituționalitate.

Analizând jurisprudența Curții, putem observa că Curtea nu a analizat constituționalitatea textelor de lege de la art. 34 (3) din Legea insolabilității. În aceste condiții, prezenta excepție de neconstituționalitate este admisibilă.

Scopul general al Legii insolabilității constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit (articolul 1 alin. (1) din Lege). Acest scop general ține de asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lekić v. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 106). În situații în care există o deteriorare a economiei de piață din cauza unui număr mare de societăți comerciale inactive și insolvente poate fi nevoie ca statul să acționeze astfel încât să evite prejudicierea ireparabilă a economiei și să consolideze securitatea juridică și încrederea participanților la procesul economic. Asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață contribuie la bunăstarea economică a țării, care reprezintă un scop legitim, permis de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61).

Prin insolvență se înțelege „*acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile*”. Din definiția legală se poate deduce că cele două caracteristici esențiale ale insolabilității sunt

reprezentate de insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriilor scadente, certe și lichide, cauzată de lipsa lichidităților.

În ceea ce privește circumstanțele specifice cauzei, subliniez că creditorul Hioară Andrei a formulat o cerere introductivă prin care a solicitat declararea debitorului „TERCONVIT” S.A. în stare de insolvabilitate și intentarea procedurii de insolvabilitate împotriva acestuia, motivând că debitorul se află în incapacitate de plată. De asemenea, alți creditori au depus cereri de alăturare, ceea ce determină necesitatea unei analize exhaustive a cerințelor legale referitoare la confirmarea stării de insolvabilitate și la desemnarea administratorului insolvabilității.

Din prevederile art. 34 (3) Legea insolvabilității, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvabilitate, instanța de insolvabilitate dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, **prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvabilității și instituie, după caz, comitetul creditorilor.**

Observăm că, normele contestate stabilesc că, prin hotărârea de intentare a procedurii, instanța:

- analizează și apreciază concluziile administratorului provizoriu din raportul acestuia;
- determină quantumul creanțelor pentru care obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate întemeiate;
- desemnează administratorul insolvabilității;
- instituie, după caz, comitetul creditorilor.

În aceste condiții, prin prezenta sesizare se ridică problema dacă, textul de lege din art. 34 alin. (3) din Legea insolvabilității, care reglementează examinarea de către instanța de insolvabilitate a revendicărilor din cererile introductive, sunt conforme cu articolele 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Raportat la circumstanțele speței, instanța de insolvabilitate, în temeiul art. 34 alin. (3) din Legea insolvabilității, are obligația de a aprecia concluziile expuse în raportul administratorului provizoriu. Această prerogativă este reafirmată și prin art. 5 alin. (5) lit. k) din aceeași lege, care consacră examinarea raportului administratorului provizoriu drept una dintre competențele fundamentale ale instanței de insolvabilitate.

Totodată, potrivit art. 27 alin. (1) din Legea insolvabilității, administratorul provizoriu are obligația de a întocmi și de a prezenta instanței, în termenul stabilit de aceasta – care nu poate depăși 45 de zile lucrătoare de la desemnarea sa –, un raport de activitate. Acest raport trebuie să cuprindă:

- descrierea măsurilor adoptate de administratorul provizoriu;
- evaluarea situației economico-financiare a debitorului;
- propunerea uneia dintre următoarele soluții:
 - intentarea procedurii de insolvabilitate;
 - inițierea procedurii simplificate a falimentului;
 - constatarea solvabilității debitorului și încetarea procesului.

O analiză sistemică a dispozițiilor legale relevă o lacună normativă semnificativă, întrucât legiuitorul nu stabilește criteriile clare pe baza cărora instanța de insolvabilitate urmează să aprecieze concluziile raportului administratorului provizoriu. Astfel, norma juridică omite să precizeze parametrii obiectivi sau metodele de evaluare pe care instanța trebuie să le utilizeze în procesul decizional, ceea ce generează un grad ridicat de discreție judiciară, fără un cadru clar de referință.

Mai mult decât atât, legislația nu definește extinderea și limitele împuternicirilor instanței în raport cu concluziile administratorului provizoriu. Nu este specificat dacă instanța de insolvabilitate poate respingere integral sau parțial concluziile prezentate în raport, în ce condiții și în baza căror argumente juridice și economice. Această lipsă de precizie legislativă ridică mai multe probleme de siguranță juridică, printre care:

1. Lipsa unor standarde uniforme de evaluare

- În absența unor criterii clar definite, instanțele de insolvență pot aplica interpretări divergente, ceea ce duce la o practică judiciară neunitară. Astfel, soluții similare pot fi tratate diferit în funcție de judecătorul investit cu examinarea cauzei.

2. Riscul arbitrarului decizional

- Întrucât legea nu reglementează în mod expres dacă instanța are dreptul să respingă concluziile administratorului provizoriu și în ce măsură, există un risc de interpretare discreționară. Acest fapt poate influența negativ stabilitatea juridică a participanților la procedură, afectând încrederea creditorilor și debitorilor în echitatea procesului de insolvență.

3. Interferența neclară a instanței în competențele administratorului provizoriu

- Administratorul provizoriu este desemnat tocmai pentru a evalua starea economico-financiară a debitorului și a propune soluția adecvată. Dacă instanța poate modifica sau respinge concluziile raportului fără un temei normativ clar, acest lucru poate diminua rolul și autoritatea administratorului provizoriu, generând incertitudine cu privire la atribuțiile efective ale acestuia.

4. Posibile încălcări ale dreptului la un proces echitabil

- În lipsa unor reguli clare privind evaluarea raportului administratorului provizoriu, creditorii și debitorii se pot afla în imposibilitatea de a-și anticipa poziția juridică și de a contesta efectiv deciziile instanței, ceea ce poate conduce la încălcarea principiilor fundamentale ale securității raporturilor juridice și ale egalității armelor în cadrul procedurii.

Printre omisiunile legislative semnificative se numără lipsa unor dispoziții clare privind modul în care instanța de insolvență trebuie să procedeze în cazul unui raport incomplet sau defectuos al administratorului provizoriu, precum și limitele în care creditorii pot contesta acest raport.

De asemenea, un alt aspect nereglementat de lege este posibilitatea și întinderea dreptului creditorilor de a contesta raportul administratorului provizoriu.

Prin urmare, legislatorul ar trebui să intervină pentru a clarifica următoarele aspecte esențiale:

- Criteriile obiective pe care instanța trebuie să le utilizeze în aprecierea raportului administratorului provizoriu (ex. viabilitatea propunerilor, impactul economic, solvabilitatea pe termen mediu-lung etc.).
- Împuternicirile concrete ale instanței în raport cu concluziile administratorului provizoriu (ex. în ce condiții poate modifica sau respinge raportul și care sunt limitele acestei competențe).
- Obligația instanței de a motiva soluția adoptată, astfel încât orice decizie de respingere sau modificare a raportului să fie fundamentată pe argumente juridice și economice clare.

Fără aceste clarificări, cadrul legislativ actual creează incertitudine procedurală, afectând eficiența și predictibilitatea procesului de insolvență, cu posibile repercusiuni asupra drepturilor creditorilor, debitorului și asupra întregului mediu de afaceri.

Pe de altă parte, din analiza normei contestate vedem că instanța de insolvență are obligația de a **prevedea mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate.**

O analiză aprofundată a dispozițiilor legale în vigoare relevă existența și în acest caz a unor lacune normative semnificative în reglementarea competențelor instanței de insolvență, ceea ce poate genera incertitudini juridice și aplicări neuniforme ale legii.

În mod clar, observăm că legislația nu conține dispoziții exprese care să oblige instanța de insolvență să analizeze și să se pronunțe explicit asupra admisibilității sau respingerii cererilor

introdutive formulate de debitor sau creditor, în funcție de temeinicia acestora și de îndeplinirea condițiilor legale. Această lacună ridică mai multe probleme fundamentale:

- Poate instanța să respingă cererea introductivă pe motiv de inadmisibilitate? Dacă da, în ce condiții?
- Este necesară o verificare prealabilă a îndeplinirii criteriilor legale pentru intentarea procedurii de insolvabilitate sau instanța este obligată să o accepte automat?
- Ce criterii trebuie utilizate pentru a determina temeinicia unei cereri introductive și care este standardul de probă aplicabil?

În absența unor prevederi exprese, instanțele sunt puse în situația de a interpreta diferit aceste aspecte, ceea ce conduce la lipsa de predictibilitate în soluționarea cauzelor de insolvabilitate.

Pe de altă parte, deși legea prevede că instanța de insolvabilitate trebuie să ia act de creanțele creditorilor, aceasta nu reglementează clar în ce măsură instanța are competența de a le examina în detaliu și de a le stabili valoarea. Se ridică astfel următoarele probleme de interpretare:

- Instanța trebuie să efectueze o verificare detaliată a fiecărei creanțe sau doar să ia act de cuantumul acestora așa cum sunt declarate?
- Dacă există creanțe contestate, ce procedură urmează instanța pentru soluționarea acestor dispute?
- În lipsa unui cadru normativ clar, poate instanța desemna un expert pentru a verifica valoarea reală a creanțelor declarate?

Aceste omisiuni legislative pot compromite echilibrul procedural, întrucât creditorii pot fi lipsiți de garanții eficiente pentru protejarea drepturilor lor patrimoniale, iar instanța poate adopta soluții neunitare privind acceptarea sau respingerea creanțelor.

Din prevederile art. 23 (2) din Constituție rezultă că, statul este obligat să asigure dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică își face accesibile toate legile și alte acte normative."

În jurisprudența sa, Curtea a reținut că **omisiunea legislativă poate constitui obiect de examinare al Curții Constituționale dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental** (HCC nr. 17 din 19 mai 2016, § 71; DCC nr. 28 din 12 martie 2020, § 24; DCC nr. 123 din 22 octombrie 2020, §26; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 23).

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, în virtutea principiului certitudinii juridice, statul trebuie să respecte și să aplice într-o manieră previzibilă și coerentă legile pe care le-a adoptat, iar dispozițiile legale trebuie să fie accesibile publicului destinat și redactate cu suficientă claritate (*Broniowski v. Polonia*, 22 iunie 2004, § 184).

Exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41). În acest sens, articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile, previzibile și care oferă garanții împotriva abuzurilor.

Condiția previzibilității este îndeplinită atunci când îi permite persoanei - în caz de necesitate, cu o asistență juridică adecvată - să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele pe care le poate avea o anumită conduită (*Gestur Jónsson și Ragnar Halldór Hall v. Islanda*, 30 octombrie 2018, § 88; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40).

De asemenea, legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modurile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). **O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității** (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61). La elaborarea unui act normativ,

legislatorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor calității, *i.e.* accesibilitatea și previzibilitatea (HCC nr.6 din 19 martie 2019, § 39).

Toate omisiunile legislative identificate generează un vid normativ care afectează predictibilitatea, echitatea și eficiența procedurii de insolvență, având consecințe directe asupra drepturilor și intereselor creditorilor, debitorilor și ale altor participanți la proces. Lipsa unor dispoziții exprese privind admisibilitatea și respingerea cererilor introductive, criteriile de acceptare sau refuz ale cererilor de alăturare și competențele instanței în examinarea valorii creanțelor creează incertitudine juridică, favorizând interpretări divergente și practici judiciare neunitare. Această lipsă de claritate procedurală poate conduce la întâzieri nejustificate în soluționarea cauzelor, poate afecta echilibrul între drepturile creditorilor și protecția debitorului și poate expune părțile la riscul unor decizii arbitrare sau lipsite de fundament obiectiv. Într-un domeniu sensibil, precum insolvența, unde miza economică este semnificativă, un cadru normativ incomplet poate submina însăși funcția procedurii – asigurarea unei soluții eficiente, echitabile și conforme cu principiile statului de drept.

În aceste condiții, este de remarcat că, art. 20 din Constituția Republicii Moldova garantează tuturor persoanelor dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor competente împotriva actelor care încalcă drepturile, libertățile și interesele lor legitime. În contextul procedurilor de insolvență, acest principiu implică asigurarea unei protecții juridice reale și neîngrădite pentru toate părțile implicate, inclusiv pentru creditori.

Corespunzător, în temeiul art. 20 din Constituție, statul are obligația: 1) De a adopta legi clare și previzibile, care să asigure protecția efectivă a drepturilor; 2) De a preveni incertitudinea și vidul legislativ, pentru a evita deciziile arbitrare ale instanțelor și 3) De a garanta acces egal la proceduri echitabile pentru toate părțile implicate.

Prin urmare, textele de lege contestate contravin art. 20 din Constituție, deoarece creează un vid legislativ, afectează egalitatea procedurală, favorizează arbitrarul și impune restricții disproporționate asupra drepturilor creditorilor. Pentru a respecta principiile constituționale, norma trebuie modificată astfel încât să stabilească un mecanism transparent, accesibil și previzibil pentru desemnarea administratorului insolvenței, care să respecte interesele tuturor părților implicate, atunci când concurează mai multe cereri introductive.

Or, opinăm că lacunele legislative identificate afectează în mod direct dreptul de acces efectiv la justiție al creditorilor, încălcând principiile fundamentale ale echității procedurale și securității juridice. În absența unor dispoziții clare privind admisibilitatea cererilor introductive și de alăturare, creditorii sunt expuși riscului ca instanța să adopte soluții discreționare sau neprevizibile, limitând astfel posibilitatea lor de a-și valorifica creanțele în mod echitabil. Totodată, lipsa unor norme explicite privind competența instanței în stabilirea valorii creanțelor creează incertitudine asupra modului în care drepturile patrimoniale ale creditorilor sunt recunoscute și protejate, afectând transparența și eficiența procedurii de insolvență. În consecință, vidul legislativ existent nu doar că împiedică accesul real și efectiv al creditorilor la un remediu judiciar eficient, dar poate genera și încălcări ale dreptului la un proces echitabil, contravenind atât standardelor constituționale, cât și celor internaționale privind protecția accesului la justiție.

În altă ordine de idei, articolul 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova prevede că restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți poate fi justificată doar dacă este proporțională cu scopul urmărit și nu afectează esența dreptului sau libertății. Normele contestate impun acceptarea automată a candidaturii propuse de debitor sau creditorul inițiator al procedurii, fără a evalua dacă această desemnare este proporțională cu interesele părților implicate.

Așadar, articolul 54 alin. (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova impune ca orice restrângere a exercițiului drepturilor și libertăților să fie:

- Prevăzută de lege;
- Justificată printr-un scop legitim;
- Proporțională cu situația care o determină, fără a atinge esența dreptului.

Cu toate acestea, analiza dispozițiilor art. 34 din Legea insolvenței relevă că omisiunile legislative existente generează o restrângere nejustificată a drepturilor creditorilor, într-un mod care nu respectă principiul proporționalității consacrat de art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Întrucât normele contestate nu prevăd criterii clare pentru evaluarea cererilor introductive și de alăturare, nici pentru stabilirea valorii creanțelor și a competențelor instanței asupra acestora, creditorii se află într-o situație de incertitudine juridică.

De asemenea, norma nu prevede dacă și în ce măsură creditorii pot contesta raportul administratorului provizoriu, ceea ce limitează dreptul acestora la un proces echitabil și îi împiedică să intervină activ în procedură pentru protejarea intereselor lor patrimoniale. Această omisiune echivalează cu o restrângere implicită a accesului la justiție, întrucât creditorii nu au o cale clară de atac împotriva unor eventuale erori, omisiuni sau abuzuri în gestionarea procedurii de insolvență.

În concluzie, prin faptul că nu reglementează dreptul creditorilor de a contesta raportul administratorului provizoriu și nu clarifică în ce măsură instanța poate verifica și stabili valoarea creanțelor, art. 34 din Legea insolvenței restrânge în mod nejustificat drepturile creditorilor, într-un mod care nu este proporțional cu scopul urmărit și afectează esența dreptului acestora de a participa activ și efectiv la procedura de insolvență.

CONCLUZII

Omisiunea legislativă a art. 34 din Legea insolvenței de a reglementa în mod clar procedura de analiză și admisibilitate a cererilor introductive și de alăturare afectează dreptul creditorilor de a avea acces efectiv la justiție, astfel cum este protejat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova. În lipsa unor dispoziții exprese, instanțele de insolvență sunt plasate într-un vid normativ, ceea ce determină practici judiciare inegale și imprevizibile. În plus, imposibilitatea creditorilor de a contesta criteriile de admitere sau respingere a cererilor de alăturare creează o barieră procedurală arbitrară, care îi poate priva de dreptul legitim de a participa activ la procedura de insolvență și de a-și proteja interesele patrimoniale. Această situație este contrară standardelor constituționale și internaționale privind accesul efectiv la justiție, afectând în mod direct principiul egalității părților în proces.

Dispozițiile art. 34 din Legea insolvenței nu prevăd expres dreptul creditorilor de a contesta raportul administratorului provizoriu și nici limitele de apreciere ale instanței asupra acestui raport, ceea ce afectează garantarea unui proces echitabil, astfel cum este consacrat de art. 26 din Constituție și de art. 6 din CEDO. În lipsa unui mecanism clar de contestare, creditorii sunt lipsiți de o cale procedurală efectivă pentru a corecta eventuale erori, omisiuni sau prejudicii rezultate din concluziile administratorului provizoriu, ceea ce creează riscul unei proceduri părtinitoare și netransparente. Mai mult, legea nu stabilește în ce măsură instanța poate revizui sau respinge concluziile administratorului provizoriu, ceea ce limitează puterea judecătorească în exercitarea rolului său de garant al echității procedurii. Această omisiune afectează în mod direct dreptul la apărare și la o judecată imparțială, plasând creditorii într-o poziție de vulnerabilitate procesuală, fără posibilitatea reală de a influența rezultatul procedurii de insolvență.

Normele contestate nu reglementează în mod clar în ce măsură instanța de insolvență este în drept să examineze și să stabilească valoarea revendicărilor creditorilor și nici dacă și în ce condiții poate respinge raportul administratorului provizoriu. Această lacună creează o restrângere implicită a drepturilor creditorilor, întrucât aceștia nu au garanția că revendicărilor lor vor fi examinate în mod obiectiv și că vor beneficia de un control judiciar efectiv asupra modalității în care administratorul provizoriu a evaluat creanțele și situația financiară a debitorului. Art. 54 alin. (2) din Constituție impune ca orice restrângere a exercițiului unor drepturi să fie justificată, proporțională și să nu afecteze esența dreptului. În acest context, lipsa unor mecanisme clare de control judiciar asupra revendicărilor și asupra raportului administratorului provizoriu limitează în mod disproporționat drepturile creditorilor, lăsându-i fără un instrument eficient de verificare și contestare. Această deficiență procedurală generează un dezechilibru evident în protecția

juridică a creditorilor și poate favoriza soluții arbitrare sau inechitabile, contravenind astfel exigențelor constituționale privind protecția drepturilor procesuale.

Prin omisiunile sale esențiale, art. 34 din Legea insolvenței creează o restrângere nejustificată și disproporționată a drepturilor creditorilor, afectând accesul la justiție, dreptul la un proces echitabil și principiul proporționalității în restrângerea exercițiului drepturilor, așa cum sunt protejate de articolele 20, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova. Aceste deficiențe legislative necesită o intervenție normativă urgentă, pentru a corecta dezechilibrele procedurale și pentru a asigura un cadru legislativ clar, previzibil și echitabil, în conformitate cu exigențele statului de drept.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

16. Nu sunt.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte

Locul: Chișinău

Data 19.02.2025

Avocat Andrei IOSIP

ÎNCHEIERE

17 martie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Central)

Instanța în componența:

Președintele ședinței, judecător

Veaceslav Nicula

Grefier

Maria Gurduza-Negruța

examinând în ședință publică, în cadrul examinării cererii introductive și a cererilor de alăturare privind intentarea procesului de insolabilitate față de debitorul „TERCONVIT” S.A., cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Iosip Andrei în interesele creditorului Hioară Andrei, privind verificarea corespunderii constituționalității textului legii din art. 34 (3) al Legii insolabilității,

c o n s t a t ă :

La data de 29.12.2021 creditorul Hioară Andrei s-a adresat în instanța de judecată în ordine de insolabilitate cu cerere introductivă privind declararea debitorului „TERCONVIT” S.A., în stare de insolabilitate și intentarea procedurii de insolabilitate față de acest debitor, din motivul incapacității de plată a acestuia.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul Central) din 30.12.2021, s-a admis spre examinare cererea introductivă înaintată de creditorul Hioară Andrei, privind declararea insolabilității debitorului „TERCONVIT” S.A., c.f. 1002600032707, cu sediul: MD-2025, str. Vladimir Korolenko, 59/2, ap. (of.) 47, mun. Chișinău, R. Moldova, privind intentarea procesului de insolabilitate.

La fel, prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul Central) din 30.12.2021, în vederea asigurării prompte a pricinii și pentru a preveni modificarea stării în care se aflau bunurile debitorului în perioada de până la intentarea procedurii de insolabilitate s-au aplicat măsuri de asigurare prevăzute de Legea insolabilității, iar în calitate de administrator provizoriu a fost desemnat Puiu Albert, deținătorul autorizației nr. 168 din 19.01.2015.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul Central) din 09.02.2024 a fost admise cererea depusă de Sarî Constantin privind ridicarea sechestrului aplicat debitorului „TERCONVIT” S.A. prin aplicarea interdicției de efectuare a modificărilor în Registrul persoanelor juridice deținut de Agenția Servicii Publice, iar în consecință a fost desemnat reprezentant al debitorului Sarî Constantin.

Prin încheierea Judecătoriai Chișinău (sediul Central) din 18.03.2024 a fost destituit administratorul autorizat Puiu Albert din funcția de administrator provizoriu al debitorului „TERCONVIT” S.A. și a fost desemnat în calitate de administrator provizoriu al debitorului „TERCONVIT” S.A. c.f.1002600032707, administratorul autorizat Hortolomei Simion, deținătorul autorizației nr. 28 din 14.01.2015.

Pe parcursul examinării cauzei au fost depuse mai multe cereri de alăturare din partea altor creditori, iar la etapa actuală este în examinare cererea introductivă și cererile de alăturare fiind apărute mai multe incidente procedurale, fiind înaintate cereri de recuzare judecătorului, cerere de strămutare, etc., de către creditorul Hioară Andrei și avocatul acestuia Iosip Andrei, precum și de către reprezentantul debitorului și avocatul acestuia Manolachi Andrian.

În cadrul ședinței din 19.02.2025 avocatul creditorul Hioară Andrei, Iosip Andrei, a înaintat o excepție de neconstituționalitate privind verificarea corespunderii constituționalității textului legii din art. 34 (3) al Legii insolabilității.

Obiectul sesizării îl constituie solicitarea verificării corespunderii constituționalității textului de lege: - „Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolabilitate, instanța de insolabilitate dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiectiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolabilității” din art. 34 (3) Legea insolabilității, considerând că acestea sunt contrare art. 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, după cum se va argumenta în cele ce urmează.

13

În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a argumentat incidența unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție cu referire la art. 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, precum și la prevederi relevante ale Legii insolvenței la care face trimitere și anume : Articolul 34. Hotărârea de intentare a procesului de insolvență

(3) Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței și instituie, după caz, comitetul creditorilor.

Menționează că textele de lege contestate sunt direct aplicabile în soluționarea cauzei, deoarece acestea reglementează aspectele esențiale pe care instanța trebuie să le clarifice prin hotărârea de intentare a procesului de insolvență. În mod particular, normele contestate vizează stabilirea circumstanțelor relevante pentru inițierea procedurii și desemnarea administratorului insolvenței, o etapă crucială în procesul juridic.

Motivează solicitarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate prin faptul că în speță, constatarea aplicabilității acestor dispoziții este imperativă, mai ales în contextul în care instanța de insolvență a fost sesizată nu doar prin cererea introductivă formulată de creditorul Hiora Andrei, ci și printr-o serie de cereri de alăturare înaintate de alți creditori. Această multiplicare a intereselor procesuale evidențiază importanța unei analize riguroase a prevederilor contestate, întrucât acestea influențează direct desfășurarea procedurii și soluțiile ce urmează a fi adoptate.

Consideră că, se impune o abordare atentă și fundamentată în ceea ce privește aplicarea normelor contestate, având în vedere impactul acestora asupra stabilirii cadrului juridic al procedurii de insolvență și asupra echilibrului drepturilor creditorilor implicați.

Identitatea de obiect este aplicabilă situațiilor în care obiectul sesizării este identic cu obiectul sesizărilor anterior depuse la Curte și nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții.

Această condiție presupune existența unei hotărâri anterioare având la bază același motiv, pentru care ar fi valabile aceleași argumente. De exemplu, în Decizia nr. 40 din 8 mai 2018, Curtea a constatat că aceleași prevederi legale au mai fost supuse controlului de constituționalitate în Hotărârea nr. 9 din 9 martie 2017. De principiu, această situație nu poate să constituie un impediment pentru a se solicita controlul de constituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. Curtea a observat că în sesizare se invocă și alte argumente, prin urmare, aceasta conține elemente noi.

Așadar, faptul că (i) există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau (ii) există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

În jurisprudența sa, Curtea a statuat că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanței de judecată îi revine obligația de a verifica dacă prevederile contestate au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, fiind necesar a fi evitate sesizările repetate, prin care prevederile criticate să mai facă obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare în alte excepții de neconstituționalitate.

Analizând jurisprudența Curții, observa că, Curtea nu a analizat constituționalitatea textelor de lege de la art. 34 (3) din Legea insolvenței. În aceste condiții, prezenta excepție de neconstituționalitate este admisibilă.

Scopul general al Legii insolvenței constă în satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit (articolul 1 alin. (1) din Lege). Acest scop general ține de asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Lekicv. Slovenia* [MC], 11 decembrie 2018, § 106). În situații în care există o deteriorare a economiei de piață din cauza unui număr mare de societăți comerciale inactive și insolvente poate fi nevoie ca statul să acționeze astfel încât să evite prejudicierea ireparabilă a economiei și să consolideze securitatea juridică și încrederea participanților la procesul economic. Asigurarea stabilității și a disciplinei financiare în economia de piață contribuie la bunăstarea economică a țării, care reprezintă un scop legitim, permis de articolul 54 alin. (2) din Constituție (HCC nr. 16 din 9 iunie 2020, § 61).

Indică asupra faptului că, prin insolvență se înțelege „acea stare a patrimoniului debitorului

care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile”. Din definiția legală se poate deduce că cele două caracteristici esențiale ale insolvenței sunt reprezentate de insuficiența fondurilor bănești disponibile în patrimoniul debitorului și neplata datoriilor scadente, certe și lichide, cauzată de lipsa lichidităților.

În ceea ce privește circumstanțele specifice cauzei, subliniază că, creditorul Hioară Andrei a formulat o cerere introductivă prin care a solicitat declararea debitorului „TERCONVIT” S.A. în stare de insolvență și intentarea procedurii de insolvență împotriva acestuia, motivând că debitorul se află în incapacitate de plată. De asemenea, alți creditori au depus cereri de alăturare, ceea ce determină necesitatea unei analize exhaustive a cerințelor legale referitoare la confirmarea stării de insolvență și la desemnarea administratorului insolvenței.

Indică la fel că, din prevederile art. 34 (3) Legea insolvenței, prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență să aprecieze concluziile din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței și instituie, după caz, comitetul creditorilor.

Evidențiază deponentul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate că, normele contestate stabilesc că, prin hotărârea de intentare a procedurii, instanța: - analizează și apreciază concluziile administratorului provizoriu din raportul acestuia; - determină quantumul creanțelor pentru care obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate întemeiate; - desemnează administratorul insolvenței; - instituie, după caz, comitetul creditorilor.

În aceste condiții, prin prezenta sesizare subiectul sesizării ridică problema dacă, textul de lege din art. 34 alin. (3) din Legea insolvenței, care reglementează examinarea de către instanța de insolvență a revendicărilor din cererile introductive, sunt conforme cu articolele 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Raportat la circumstanțele speței, instanța de insolvență, în temeiul art. 34 alin. (3) din Legea insolvenței, are obligația de a aprecia concluziile expuse în raportul administratorului provizoriu. Această prerogativă este reafirmată și prin art. 5 alin. (5) lit. κ] din aceeași lege, care consacră examinarea raportului administratorului provizoriu drept una dintre competențele fundamentale ale instanței de insolvență.

Totodată, face trimitere și la prevederile art. 27 alin. (1) din Legea insolvenței, potrivit căruia administratorul provizoriu are obligația de a întocmi și de a prezenta instanței, în termenul stabilit de aceasta - care nu poate depăși 45 de zile lucrătoare de la desemnarea sa -, un raport de activitate care trebuie să cuprindă: - descrierea măsurilor adoptate de administratorul provizoriu; - evaluarea situației economico-financiare a debitorului; - propunerea uneia dintre următoarele soluții: intentarea procedurii de insolvență; inițierea procedurii simplificate a falimentului; constatarea solvenței debitorului și încetarea procesului.

Consideră că, o analiză sistemică a dispozițiilor legale relevă o lacună normativă semnificativă, întrucât legiuitorul nu stabilește criteriile clare pe baza cărora instanța de insolvență urmează să aprecieze concluziile raportului administratorului provizoriu. Astfel, norma juridică omite să precizeze parametrii obiectivi sau metodele de evaluare pe care instanța trebuie să le utilizeze în procesul decizional, ceea ce generează un grad ridicat de discreție judiciară, fără un cadru clar de referință.

Reiterează faptul că legislația nu definește extinderea și limitele împuternicirilor instanței în raport cu concluziile administratorului provizoriu. Nu este specificat dacă instanța de insolvență poate respingere integral sau parțial concluziile prezentate în raport, în ce condiții și în baza căror argumente juridice și economice. Această lipsă de precizie legislativă ridică mai multe probleme de siguranță juridică, printre care:

- 1. Lipsa unor standarde uniforme de evaluare

În absența unor criterii clar definite, instanțele de insolvență pot aplica interpretări divergente, ceea ce duce la o practică judiciară neunitară. Astfel, soluții similare pot fi tratate diferit în funcție de judecătorul investit cu examinarea cauzei.

- 2. Riscul arbitrariului decizional

Întrucât legea nu reglementează în mod expres dacă instanța are dreptul să respingă concluziile administratorului provizoriu și în ce măsură, există un risc de interpretare discreționară. Acest fapt

16
poate influența negativ stabilitatea juridică a participanților la procedură, afectând încrederea creditorilor și debitorilor în echitatea procesului de insolvență.

3. Interferența neclară a instanței în competențele administratorului provizoriu

Administratorul provizoriu este desemnat tocmai pentru a evalua starea economico-financiară a debitorului și a propune soluția adecvată. Dacă instanța poate modifica sau respinge concluziile raportului fără un temei normativ clar, acest lucru poate diminua rolul și autoritatea administratorului provizoriu, generând incertitudine cu privire la atribuțiile efective ale acestuia.

4. Posibile încălcări ale dreptului la un proces echitabil

În lipsa unor reguli clare privind evaluarea raportului administratorului provizoriu, creditorii și debitorii se pot afla în imposibilitatea de a-și anticipa poziția juridică și de a contesta efectiv deciziile instanței, ceea ce poate conduce la încălcarea principiilor fundamentale ale securității raporturilor juridice și ale egalității armelor în cadrul procedurii.

Mai remarcă faptul că printre omisiunile legislative semnificative se numără lipsa unor dispoziții clare privind modul în care instanța de insolvență trebuie să procedeze în cazul unui raport incomplet sau defectuos al administratorului provizoriu, precum și limitele în care creditorii pot contesta acest raport.

De asemenea, un alt aspect nereglementat de lege este posibilitatea și întinderea dreptului creditorilor de a contesta raportul administratorului provizoriu.

Consideră că, legislatorul ar trebui să intervină pentru a clarifica următoarele aspecte esențiale:

- Criteriile obiective pe care instanța trebuie să le utilizeze în aprecierea raportului administratorului provizoriu (ex. viabilitatea propunerilor, impactul economic, solvabilitatea pe termen mediu-lung etc.).

- Împuternicirile concrete ale instanței în raport cu concluziile administratorului provizoriu (ex. în ce condiții poate modifica sau respinge raportul și care sunt limitele acestei competențe).

- Obligația instanței de a motiva soluția adoptată, astfel încât orice decizie de respingere sau modificare a raportului să fie fundamentată pe argumente juridice și economice clare.

Consideră că, fără aceste clarificări, cadrul legislativ actual creează incertitudine procedurală, afectând eficiența și predictibilitatea procesului de insolvență, cu posibile repercusiuni asupra drepturilor creditorilor, debitorului și asupra întregului mediu de afaceri.

Pe de altă parte, din analiza normei contestate vedem că instanța de insolvență are obligația de a prevedea mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate.

O analiză aprofundată a dispozițiilor legale în vigoare relevă existența și în acest caz a unor lacune normative semnificative în reglementarea competențelor instanței de insolvență, ceea ce poate genera incertitudini juridice și aplicări neuniforme ale legii.

În mod clar, observăm că legislația nu conține dispoziții exprese care să oblige instanța de insolvență să analizeze și să se pronunțe explicit asupra admisibilității sau respingerii cererilor introductive formulate de debitor sau creditor, în funcție de temeinicia acestora și de îndeplinirea condițiilor legale.

Astfel reliefează că această lacună ridică mai multe probleme fundamentale;

Poate instanța să respingă cererea introductivă pe motiv de inadmisibilitate? Dacă da, în ce condiții? - Este necesară o verificare prealabilă a îndeplinirii criteriilor legale pentru intentarea procedurii de insolvență sau instanța este obligată să o accepte automat? - Ce criterii trebuie utilizate pentru a determina temeinicia unei cereri introductive și care este standardul de probă aplicabil? - În absența unor prevederi exprese, instanțele sunt puse în situația de a interpreta diferit aceste aspecte, ceea ce conduce la lipsa de predictibilitate în soluționarea cauzelor de insolvență.

Pe de altă parte, deși legea prevede că instanța de insolvență trebuie să ia act de creanțele creditorilor, aceasta nu reglementează clar în ce măsură instanța are competența de a le examina în detaliu și de a le stabili valoarea. Se ridică astfel următoarele probleme de interpretare: - Instanța trebuie să efectueze o verificare detaliată a fiecărei creanțe sau doar să ia act de quantumul acestora așa cum sunt declarate? - Dacă există creanțe contestate, ce procedură urmează instanța pentru soluționarea acestor dispute? - În lipsa unui cadru normativ clar, poate instanța desemna un expert pentru a verifica valoarea reală a creanțelor declarate? - Aceste omisiuni legislative pot compromite echilibrul procedural, întrucât creditorii pot fi lipsiți de garanții eficiente pentru protejarea drepturilor

lor patrimoniale, iar instanța poate adopta soluții neunitare privind acceptarea sau respingerea creanțelor.

Din prevederile art. 23 (2) din Constituție rezultă că, statul este obligat să asigure dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică își face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Consideră că toate omisiunile legislative identificate generează un vid normativ care afectează predictibilitatea, echitatea și eficiența procedurii de insolvență, având consecințe directe asupra drepturilor și intereselor creditorilor, debitorilor și ale altor participanți la proces. Lipsa unor dispoziții exprese privind admisibilitatea și respingerea cererilor introductive, criteriile de acceptare sau refuz ale cererilor de alăturare și competențele instanței în examinarea valorii creanțelor creează incertitudine juridică, favorizând interpretări divergente și practici judiciare neunitare. Această lipsă de claritate procedurală poate conduce la întâzieri nejustificate în soluționarea cauzelor, poate afecta echilibrul între drepturile creditorilor și protecția debitorului și poate expune părțile la riscul unor decizii arbitrare sau lipsite de fundament obiectiv. Într-un domeniu sensibil, precum insolvența, unde miza economică este semnificativă, un cadru normativ incomplet poate submina însăși funcția procedurii - asigurarea unei soluții eficiente, echitabile și conforme cu principiile statului de drept.

Concluzionează că, textele de lege contestate contravin art. 20 din Constituție, deoarece creează un vid legislativ, afectează egalitatea procedurală, favorizează arbitrarul și impune restricții disproporționate asupra drepturilor creditorilor. Pentru a respecta principiile constituționale, norma trebuie modificată astfel încât să stabilească un mecanism transparent, accesibil și previzibil pentru desemnarea administratorului insolvenței, care să respecte interesele tuturor părților implicate, atunci când concurează mai multe cereri introductive.

Analiza dispozițiilor art. 34 din Legea insolvenței relevă că omisiunile legislative existente generează o restrângere nejustificată a drepturilor creditorilor, într-un mod care nu respectă principiul proporționalității consacrat de art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Întrucât normele contestate nu prevăd criterii clare pentru evaluarea cererilor introductive și de alăturare, nici pentru stabilirea valorii creanțelor și a competențelor instanței asupra acestora, creditorii se află într-o situație de incertitudine juridică,

De asemenea, reiterează că, norma nu prevede dacă și în ce măsură creditorii pot contesta raportul administratorului provizoriu, ceea ce limitează dreptul acestora la un proces echitabil și îi împiedică să intervină activ în procedură pentru protejarea intereselor lor patrimoniale. Această omisiune echivalează cu o restrângere implicită a accesului la justiție, întrucât creditorii nu au o cale clară de atac împotriva unor eventuale erori, omisiuni sau abuzuri în gestionarea procedurii de insolvență.

În concluzie, prin faptul că nu reglementează dreptul creditorilor de a contesta raportul administratorului provizoriu și nu clarifică în ce măsură instanța poate verifica și stabili valoarea creanțelor, art. 34 din Legea insolvenței restrânge în mod nejustificat drepturile creditorilor, într-un mod care nu este proporțional cu scopul urmărit și afectează esența dreptului acestora de a participa activ și efectiv la procedura de insolvență.

Astfel a solicitat admiterea ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale privitor la examinarea constituționalității normei indicate în solicitare.

În cadrul ședinței de judecată reprezentantul creditorului Hioară Andrei, S.R.L. „Ligalova”, S.R.L. „UNIGRUP-P”, S.R.L. „Status Invest” - avocatul Iosip Andrei- a susținut examinarea constituționalității.

Reprezentatul creditorului Telesman Tamara S.C. „Itesa & Co” S.R.L. avocatul Lungu Vasile – a susținut cele invocate în explicațiile prezentate și a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Creditorul Pascal Iuliana a menționat că există o decizie de inadmisibilitate a sesizării nr. 85g/2021 din 15.07.2021, astfel a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate

Reprezentantul S.C. FERMOD PLAST S.R.L. avocat Iurie Guștiuc și avocat Schibin Ana a solicitat – au solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate deoarece există o decizie de inadmisibilitate a sesizării nr. 85g/2021 din 15.07.2021, iar deponentul cererii urmărește scopul de a tergiversa examinarea cererii introductive.

11

Reprezentantul creditorului Manțuc Elena avocat Căpăfină Ion – a lăsat la discreția instanței.
Creditorul Guzun Ina și Guzun Radu – a lăsat la discreția instanței.
Creditorul – Bîtcă Emil- a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Analizând solicitarea formulată de către avocatul Iosip Andrei în interesele creditorului Hioară Andrei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată consideră necesar de a o admite, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Reglementări similare se regăsesc și în art. 356 Cod de procedură civilă, potrivit căreia cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, a relevat următoarele: „82. judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinar nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarea normă: - „*Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței*” din art. 34 (3) Legea insolvenței,

În motivarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a argumentat incidența unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție cu referire la art. 6, 7, 20, 23, 26 și 54 din Constituția Republicii Moldova, precum și la prevederi relevante ale Legii insolvenței la care face trimitere și anume : Articolul 34. Hotărârea de intentare a procesului de insolvență *alin. (3) Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței și instituie, după caz, comitetul creditorilor.*

Menționează că textele de lege contestate sunt direct aplicabile în soluționarea cauzei, deoarece acestea reglementează aspectele esențiale pe care instanța trebuie să le clarifice prin hotărârea de intentare a procesului de insolvență, în mod particular, normele contestate vizează stabilirea circumstanțelor relevante pentru inițierea procedurii și desemnarea administratorului insolvenței, o etapă crucială în procesul juridic.

Totodată, instanța constată că, avocatul Iosip Andrei care acționează în interesele creditorului Hioară Andrei care a depus cererea introductivă și pe alți creditori care s-au alăturat, consideră că, norma respectivă contravine art. 8, 16, 23, 46, 54 și 127 din Constituția Republicii Moldova.

18

În acest context, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, instanța menționează că, normele vizate de către reprezentantul autorului sesizării constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către avocatul Iosip Andrei care acționează în interesele creditorului Hioară Andrei care a depus cererea introductivă și pe alți creditori care s-au alăturat, demersul căreia urmează a fi examinat în cadrul cauzei de insolvabilitate.

Or, la moment examinarea cauzei de insolvabilitate este la perioada de observație, iar la finisare acestei etape instanța de insolvabilitate urmează să emită un act de dispoziție sub formă de hotărâre, care necesită implicit examinarea multiaspectuală, la care să dea o apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, să stabilească mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, precum și desemnează administratorul insolvabilității.

Cu privire la poziția unor participanți la proces, ce ține de respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate pe motivul existenței deciziei de inadmisibilitate a sesizării, nr. 85g/2021 din 15.07.2021, este de menționat faptul că potrivit acestei decizii sa declarat inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 27 alin. (4), 28 alineatele (3) și (5) și 34 alin. (3) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Petru Bălănel, în interesele S.R.L. „Concordia-Management”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

În motivarea deciziei de inadmisibilitate a indicat la pct. 22. „*Curtea reiterează că articolul 23 din Constituție nu are o aplicare de sine stătătoare. Pentru a putea fi invocat standardul calității legii, trebuie să existe o ingerință într-un drept fundamental. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 27; DCC nr. 13 din 2 februarie 2021, § 20). De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolului 54 din Constituție, Curtea a subliniat că nici acest articol nu poate fi invocat de sine stătător. Articolul 54 îi impune Curții un mod de analiză a caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale. Astfel, pentru a putea fi invocat acest articol, autorul sesizării trebuie să argumenteze incidența unui drept fundamental (a se vedea HCC nr. 11 din 25 martie 2021, § 27).*”

La pct. 23. din Decizia de inadmisibilitate Curtea a reiterat: „*Cu privire la incidența articolelor 20 și 46 din Constituție, autorul sesizării nu a oferit argumente care să demonstreze caracterul neconstituțional al prevederilor contestate. Așadar, Curtea reține că simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate*”.

Potrivit încheierii 31.03.2021 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a articolelor 28 alineatele (3) și (5), 27 alin. (4), și 34 alin. (3) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, ridicată de dl avocat Petru Bălănel, în interesele S.R.L. „Concordia-Management”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central

Totodată, din solicitările specificate în sesizarea depusă de avocat Petru Bălănel, în interesele S.R.L. „Concordia-Management”, parte în dosarul nr. 2i-59/2019, plasată pe pagina web al Curții, rezultă că a fost solicitată exercitarea controlului constituționalității articolelor 27 alin. (4), 28 alineatele (3) și (5) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 în sensul corespunderii acestora cu art. 23, 46 și 54 din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, deponentul cererii în baza căreia a fost emisă Decizia de inadmisibilitate a sesizării, nr. 85g/2021 din 15.07.2021, nu a argumentat în nici un mod relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate prin prisma incidenței articolelor 20 și 46 din Constituție.

19

Astfel, Curtea a reținut că, simpla enumerare a normelor constituționale, în lipsa argumentelor care ar fundamenta pretinsa relație de contrarietate a dispozițiilor legale criticate față de acestea, nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate, iar în consecință Curtea a emis o decizie de inadmisibilitate, fără a avea posibilitatea de a verifica și analiza caracterului proporțional al ingerințelor în drepturile fundamentale, fapt constatat de Curte în pct.23. din Decizia de inadmisibilitate.

Din aceste considerente, ținând cont de constatarea Curții, prin care a reținut că sesizarea dedusă examinării nu poate fi considerată o veritabilă critică de neconstituționalitate, iar norma din art. 34 (3) al Legii insolvenței nr. 149 solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate, urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecării, precum și având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța admite solicitarea avocatului avocatul Iosip Andrei în interesele creditorului Hioară Andrei și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 34 (3) din Legea insolvenței, „ Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței ” din art. 34 (3) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admit cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către avocatul Iosip Andrei în interesele creditorului Hioară Andrei, la examinarea cererii introductive și a cererilor de alăturare privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul „TERCONVIT” S.A.

Se ridică excepția de neconstituționalitate în vederea efectuării controlului constituționalității textului legii:

- „ Prin hotărârea de intentare a procedurii de insolvență, instanța de insolvență dă apreciere concluziilor din raportul administratorului provizoriu, prevede mărimea revendicărilor asupra cărora obiecțiile debitorului și/sau ale creditorilor au fost respinse ori considerate ca fiind întemeiate, desemnează administratorul insolvenței ” din art. 34 (3) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pentru a fi examinate conform competenței.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Judecător

Veaceslav Nicula